

FERRAN AGULLÓ PADRI DE LA COSTA BRAVA

per E. CORRAL I COLL DEL RAM

(Continuació)

La festa va celebrar-se, pensem que per primera vegada, al Palau de Belles Arts, agençat quant a ornament i quant a acústica, pel literat-arquitecte Puig i Cadafalch. Així mateix la reina, que ho era la senyoreta Maria Ricart (filla del marquès de Santa Isabel), estrenava el tron de bronze tapisat de domàs. Hi assistiren nombrosíssimes personalitats nostrades i foranes i l'Excel·lentíssim Ajuntament de la comtal ciutat col·laborà –sobretot crematística– amb esplendidesa.

Donada la importància de la commemoració i per tal d'augmentar-ne la solemnitat, el president de l'Honorable Cos d'Adjunts, Francesc Matheu, decidí d'anar personalment a la Provença per tal d'invitar Mistral a assistir i ocupar la presidència com a invitat d'honor. Artur Masiera, secretari del consistori, en saber-ho, s'afanyà a escriure a Matheu, des de Reus on residia, una carta de la qual us n'extractem uns fragments:

"Bon amic Matheu: (...) Sé que aneu a Montpeller! Com hi aniria jo, ben trempat... Si tingué menos tos! (...) abrasseu de tot cor a n'en Mistral i per amor de Déu i de la pàtria (i entre vos i jo) feu lo favor d'arrencar-li unes quantes estrofes **qualsevols**, inèdites i portales als jocs d'enguany, amb les quals donant-li la flor, fariem

una festassa grossa, honrariem al únic poeta gros que ens queda viu y'ns lliurariem de que ningú's mostrés descontent. Només vos podeu lograr la realització d'aquest projecte..."

Ja em direu si, d'haver-se dut a efecte la confabulació, ni el mateix Petrarca baixat del cel que hagués tirat, hauria tingut la més petita possibilitat d'adjudicar-se la cobdiciada flor. És clar que el fet d'atorgar per endavant un guardó a una obra incogneguda no és pas inèdit. I que està ben vist que l'home no pot lluitar contra els imponderables. Afortunadament, però, és ben cert que Déu vetlla pels desvalguts. Vegeu, si no, la resposta escrita que, després de la visita, envià Mistral al seu gran amic Matheu –fragmentada, naturalment...

"... Vos renouello mis excuso a l'expressioun de mi regret; m'és pas possible, vis moun âge e moun lassige, de faire aqueis grand viage".

El coneixement d'aquestes petites anècdotes que us acabem de contar, pot portar a més d'un poeta o prosista pusil·lànim, enemic de les recomanacions i amic de la justícia a seques, una tranquil·litzadora conformitat. En efecte, qui pot dir, pesi a tota mena de mereixements reconeguts o no, que no sortirà carbassejat en un certamen literari?

XIV EL PRESIDENT

Durant la setmana següent a la celebració dels Jocs del cinquantenari, es van succeir les recepcions, les inauguracions, els àpats... A Vallvidrera i en honor dels invitats forans, va tenir lloc una ballada de sardanes i, segons les cròniques, "a una **rodona va entrar-hi la Núria** (Matheu); **després hi entraren, en parella, Maria Oller i Ferran Agulló**; **després, Riera i Bertran i, per fi, Natàlia Pawlowsky, que no va poder resistir més**".

Com ja hem fet avinent no fa gaire, donada la importància de la commemoració, a aquestes festes hi concorria un gran nombre de personalitats les quals representaven diversitat de comarques i països de parla catalana. Com a representant de la germana València hi figurava el poeta Teodor Llorente, el qual en el sopar del penúltim dels actes programats –l'últim havia de celebrar-se a Montserrat– i copa en mà, va brindar per la reina amb aquests versallescos i inefables versos:

"Reina que presidiu les nostres taules, deixau que jo vos parli a ma manera; vull dir-vos, en poquíssimes paraules, que per valencianeta vos volguera".

Al costat –no pas enfront– del transcendentalisme que solia gastar Agulló en la seva oratòria, trobem que fa força patxoca la poesia de circumstàncies de Llorente, el qual, com ja és sabut, amb la família i en els negocis usava el castellà en exclusiva, parlat o escrit, i el català quedava reduït als actes de **Lo Rat Penat** i als seus coneguts poemes, d'un xovinisme molt acusat, però això sí, sempre ben entès.

Era el 1932. Agulló tenia, doncs, 69 anys quan va aconseguir, per fi, de fer realitat el seu somni daurat, covat durant temps i temps, la presidència dels Jocs Florals de Barcelona.

Ferran Agulló en 1913. El brillant de la corbata li fou concedit com a premi en els Jocs Florals de Barcelona el 1888. – (Foto Arxiu familiar)

mer diumenge de maig, com és preceptiu (per tal com s'esqueia en dia u i, per tant, Festa del Treball), sinó el següent, dia 8.

I posats a dir-ho tot, diguem també que Ferran Agulló, entusiasta fins al capdamunt dels Jocs, adjectivà el veredict de aquest any avalat amb la seva firma de president, de "catastròfic". N'hi havia per tant? Intenem, si us plau, de jutjar a través de l'opinió de la secretària, segons la memòria escrita:

"...de les 286 (composicions) n'hi ha un gros tant per cent que no són ni poesia acceptable ni tan sols estan correctament grafades. És una trista constatació la que ens ha calgut fer. Molts dels nostros poetes i prosistes sembla que no s'han interessat pels Jocs Florals. (...) El jurat s'ha trobat perplex davant un aplec de treballs d'un to gairebé uniforme sense cap d'ells que destaqui dels altres. I atenent a circumstàncies que cada mantenidor ha exposat, ha acabat per emetre el següent veredict:"

Aquest veredict, tan a contracor emès, permet de fer-se càrrec, amb bastanta aproximació, de com va anar la cosa. Davant d'aquest preàmbul a hom li entren ganes de constatar si veritablement n'hi ha per tant. I la millor manera de saber-ho serà donant un cop d'ull a una mostra del treball guanyador de la Flor Natural... És el menys que podem demanar, no?

Començarem per dir que la Flor la

XV "ÉS VARADA, PERÒ, LA NAU.."

II
"Dolor, m'has fet sentir el teu pes i del combat ma força és fosa: jo no et volia i tu m'has pres amb una amor esgarifosa. En el teu jaç –presa sucosa– tot el meu ésser m'has malmès, cos i esperit bocaterossa premut al marge del no-res. Mes ton cruel contacte dur s'ha fos en mi, precis, segur, com dues cams en l'abraçada; i ara he de dir, ben alt i cru, com en un crit d'enamorada, que no puc viure sense tu".

Com sigui que al cap de tants anys les petites anècdotes d'aquests Jocs Florals no hauran d'originar cap polèmica, ni, menys encara, cap terrabastall, direm que els dos jurats que s'oposaren a l'adjudicació d'aquesta Flor eren Carles Soldevila i Maria Teresa Vernet, els quals patrocinaven una altra composició més del seu gust.

No consta que Ferran Agulló exercís cap mena de pressió entre els membres del consistori, encara que el seu poc entusiasme per la qualitat dels treballs rebuts –en termes generals, s'entén– havia quedat ben patentitzada.

Com a president, doncs, i situant-se intel·ligentment per sobre de les ja previsibles picabaralles en el si del jurat –el plet entre normistes i antinormistes encara cuejava, desgraciadament– va pronunciar un discurs vibrant com tots els seus i mig impregnat d'unes nostàlgies sentimentals que l'orífama patriòtica no aconseguí de dissimular del tot. Tinguem, però, en compte, que per

va guanyar la poetessa Roser Matheu, amb el poema "Figures del camí". Segons ens explica ella mateixa, quan Francesc Matheu, o sigui el seu pare, ho va saber, es va deixar caure en una butaca i va exclamar:

–Mare de Déu! Sembla que m'hagin posat anys a sobre!

Però públicament encara no se sabia qui havia guanyat la Flor i els diaris així ho comunicaven als lectors. Ella, la poetessa –que ja tenia triada la reina i tot– prou insistia:

–Pare, hem d'anar a veure el senyor Agulló.

–Sí, sí, ja hi anirem.

Finalment, pare i filla es presentaren a casa d'Agulló: "El meu pare li va anunciar que la Flor era jo" –segueix explicant–. "Agulló em va fitar amb la mirada de dos ulls que fiblaven com si em volguessin arribar al pensament i em va preguntar amb veu severa:

–Per què ha trigat tant a venir?

El fet de ser, en aquells moments, filla del seu pare, no l'afavoria gaire, reconeguem-ho. I ella mateixa arribà a posar-se neguitosa pensant en les possibles (nosaltres diríem més aviat que inevitables) suspicàcies. Neguit que no va desaparèixer, en part almenys, fins que, arran d'un article referent als Jocs i publicat a **La Veu de Catalunya**, va rebre una carta d'en Ferran i Mayoral en la que li deia: "Respecte a l'atribució a vostè de la Flor Natural, sé com les coses hi han anat d'una manera pulcra i en moltes de les converses que el fet ha suscitat ho he fet constar repetidament". Per on es confirma que el fet havia suscitat, si no suspicàcies, sí "converses".

I ara, després d'aquest petit i potser innecessari exordi, presentarem al lector el II dels poemes aplegats amb el títol "Cinc sonets del dolor" i que formen part de "Figures del camí". Diguem que no és pas agafat a l'atzar, sinó el que és més del nostre gust:

aquells dies el padri de la Costa Brava ja malaltejava ostensiblement. Tant és així, que el seu discurs presidencial va haver de dictar-lo, i ben a pesar seu, des del llit. Així que, deslligant-se fins allà on va creure prudent, de les preocupacions dels patriots floralescos, quan va ser la seva hora i amb la prosopopeia que li era peculiar, confessà:

"...Quan l'Honorable Cos d'Adjunts m'elegí (...) ho vâreig considerar com el terme de les meves dues carreres en exercici: la de literat i la de polític (...) i que seria el primer president dels Jocs Florals d'una Catalunya lliure, mestressa de si mateixa. (...) I allò que m'havia semblat dita folia, oïdà, és follia que el voler de Déu ha fet realitat.

No tenim encara, realment, la llibertat de Catalunya; és varada, però, la nau de la causa catalana i fa camí, baldament l'esperin, com tot vaixell, ventades, boires i tempestes; però de nau que té port conegut a proa, més s'ha d'esperar l'ancorada que el naufragi.

No hi ha hagut més que una sola Renaixença. La literatura, la llengua, no han estat un fi, han estat un mitjà.

I aquest és el catalanisme dels Jocs Florals. Per això els qui no els estimen, els qui els ataquen, h n de veure (les escoles literàries?) els Jocs Florals fent catalanisme per damunt de les lluites, no sempre honrades ni pures, de l'actuació política catalana..."

(Continuarà)